

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA NOTRANJE ZADEVE

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 58 70

F: 01 428 58 71

E: gp.mnz@gov.si

www.mnz.gov.si

Številka: 0101-95/2016/7

Datum: 28. 2. 2017

POROČILO O DELU INŠPEKTORATA REPUBLIKE SLOVENIJE ZA NOTRANJE ZADEVE ZA LETO 2016

Ljubljana, februar 2017

KAZALO VSEBINE:

1	Uvodna pojasnila	3
2	Povzetek ključnih kazalcev delovanja	3
3	Inšpekcijski nadzori po področjih dela.....	7
3.1	Področje zasebnega varovanja	7
3.2	Orožje, eksploziva in pirotehnični izdelki	12
3.3	Varnost in red na smučiščih.....	15
3.4	Detektivska dejavnost.....	16
3.5	Tajni podatki.....	17
4	Skupni inšpekcijski ukrepi, upravni postopki.....	18
5	Skupni pregled prekrškovnih postopkov	19
6	Zaključek.....	19

1 Uvodna pojasnila

Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve (v nadaljevanju IRSNZ) je organiziran na državni ravni kot sedežni organ – brez regijskih izpostav, inšpektorji pa svoja pooblastila izvršujejo po celotni državi. IRSNZ opravlja inšpekcijski nadzor nad izvrševanjem zakonov in podzakonskih aktov, sprejetih na njihovi podlagi na naslednjih področjih:

- zasebno varovanje;
- orožje, eksplozivi in pirotehnični izdelki;
- detektivska dejavnost;
- varnost in red na smučiščih;
- fizično varovanje jedrskih objektov ter jedrskih in radioaktivnih snovi;
- tajni podatki.

Inšpektorji na podlagi Zakona o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 – uradno prečiščeno besedilo in 40/14, v nadaljevanju ZIN) pri izvajanju inšpekcijskega nadzora preverjajo izvajanje določb materialnih predpisov. Poleg ZIN sta temeljna postopkovna zakona tudi Zakon o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 21/13, 111/13, 74/14 – odločba US, 92/14 – odločba US in 32/16, v nadaljevanju: ZP-1) in Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13, v nadaljevanju ZUP). Ko pri opravljanju svojega dela ugotovijo odstopanja od predpisov, neskladja, nepravilnosti in pomanjkljivosti, ki so sistemske narave, je naloga inšpektorjev tudi dajanje pobud in oblikovanje predlogov za spremembe ali dopolnitve predpisov.

IRSNZ v primerih kršitev predpisov s področja inšpekcijskega nadzora opravlja tudi naloge prekrškovnega organa. Dodatno IRSNZ izvaja tudi naloge prekrškovnega organa izven obsega inšpekcijskega nadzora, in sicer na podlagi naslednjih materialnih predpisov: Zakona o osebnem imenu, Zakona o matičnem registru, Zakona o osebni izkaznici, Zakona o potnih listinah, Zakona o društvih, Zakona o prijavi prebivališča, Zakona o političnih strankah, Zakona o volitvah v državni zbor, Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij, Zakona o občinskem redarstvu, Zakona o volilni in referendumski kampanji ter Zakona o lokalnih volitvah.

Poslanstvo IRSNZ se odraža v tem, da so vsi zaposleni dolžni nenehno skrbeti za zakonito, kakovostno in učinkovito izvajanje inšpekcijskega nadzora in nalog prekrškovnega organa zaradi varstva javnega interesa, izraženega z zakoni in podzakonskimi predpisi, ki spadajo v pristojnost IRSNZ.

Vizija IRSNZ je, da so vsi zaposleni dolžni, s skrbnim vzdrževanjem in nenehnim izboljševanjem vseh poslovnih procesov v IRSNZ, predvsem s preventivnim delovanjem, zagotavljati učinkovitost in prepoznavnost organa z visoko stopnjo zaupanja javnosti v njegovo delo.

Temeljna cilja delovanja IRSNZ v letu 2016 sta bila:

- izvesti inšpekcijske nadzore skladno s prioritetaми na vseh področjih dela;
- hitro reševanje prekrškovnih postopkov.

Rezultati dela kažejo, da je IRSNZ v letu 2016 uspešno realiziral oba cilja, poleg tega pa ključni kazalci poslovanja izkazujejo učinkovito in uspešno delo na vseh področjih.

2 Povzetek ključnih kazalcev delovanja

IRSNZ je cilje za leto 2016 opredelil v Letnem načrtu dela. Z vidika aktualne problematike in zagotavljanja javnega interesa v odnosu do življenja, zdravja in premoženja ljudi, so bile prioritete dela IRSNZ usmerjene predvsem v izvedbo inšpekcijskih nadzorov:

- kritične infrastrukture in objektov državnega pomena;
- nočnih lokalov in diskotek, kjer se prirejajo javne prireditve;

- večjih javnih prireditve (športne in zabavne) po celotni državi;
- zasebno varnostnih subjektov – podjetja;
- varovanja prevoza denarja in drugih vrednostnih pošilk;
- priprave in izvedbe ognjemetov;
- distribucije, skladiščenja in prodaja pirotehničnih izdelkov;
- delovanja streljš;
- proizvodnje in prometa z orožjem;
- nad subjekti, ki posedujejo orožne posestne listine in imajo v posesti več kosov orožja;
- zagotavljanja varnosti in reda na smučiščih s poudarkom na delu nadzornikov na smučiščih;
- izvajanja detektivske dejavnosti, s poudarkom na ugotavljanju izvajanja te dejavnosti brez ustrezne licence;
- varovanja in poslovanja s tajnimi podatki.

Z letnim načrtom je bilo predvideno, da bo IRSNZ izvedel okvirno med 600 in 650 inšpekcijskih nadzorov. Postavljeno število je bilo zgolj informativno, saj je bilo potrebno med letom upoštevati število prejetih prijav, kot tudi aktualno problematiko na določenih področjih dela.

Rezultati dela kažejo, da je IRSNZ tudi v letu 2016 nadaljeval z uspešnim in učinkovitim delom, saj so se ključni kazalniki še izboljšali, čeprav so bili dobri že v prejšnjih letih, zlasti v letu 2014 in 2015. Po zmanjšanju števila nadzorov v obdobju 2011 - 2012, se je stanje v letih 2013 in 2014 bistveno izboljšalo, trend pa se je konstantno nadaljeval tudi v letu 2015 ter 2016. Ob izkazanih rezultatih je potrebno poudariti, da se je v navedenem obdobju hkrati znatno zmanjšalo število zaposlenih v IRSNZ. To posledično pomeni, da se je z nižjimi finančnimi in materialnimi stroški ter kadrovskimi resursi, opravilo bistveno več nalog iz pristojnosti organa. Poudariti je tudi potrebno, da je IRSNZ uspel ob hkratnem izboljšanju ključnih kazalnikov delovanja rednega dela, odpraviti vse zaostanke reševanja zadev iz preteklih let, tako z vidika upravnega inšpekcijskih zadev kot s področja vodenja prekrškovnih zadev.

V letu 2016 so tako inšpektorji IRSNZ izvedli skupno 694 (2015 – 658) inšpekcijskih nadzorov, v katerih je bilo opravljenih 2890 inšpekcijskih pregledov. Število inšpekcijskih nadzorov se je v letu 2016, v primerjavi z letom 2015 povečalo za dobrih 5 % (iz 658 na 694), kljub dejstvu, da se je s 15. 4. 2016 zmanjšalo število inšpektorjev za enega in nato zaradi upokojitve s 30. 9. 2016 še za enega.

Glavni razlogi za povečanje števila inšpekcijskih nadzorov so predvsem v optimizaciji delovnih procesov in s tem izboljšanju zmožnosti organa za večjo učinkovitost in odzivnost. Bistveni razlog za povečanje aktivnosti je bil tudi odziv IRSNZ na spremenjene varnostne razmere doma in po svetu, zaradi česar se je izvedlo več inšpekcijskih nadzorov nad kritično infrastrukturo in za državo pomembnih objektov.

Nadaljevalo se je s sistematičnim nadzorstvom nad organiziranjem javnih prireditev tako v nočnih lokalih kot na prostem. Podrobneje se je nadziralo zasebno varnostne subjekte, predvsem glede izpolnjevanja ustreznih pogojev za opravljanje različnih vrst varovanj, poudarek je bil dan tudi nadzorom nad varovanjem prevoza denarnih in drugih vrednostnih pošilk.

Posebna skrb se je namenila nadzoru streljš, kjer je bila tudi zaznana problematika. Podanih je bilo več prijav. Prijave so podali posamezni prizadeti občani, civilne iniciative – združenja. Izvedeni so bili tudi nadzori na področju pirotehnik, in sicer predvsem v decembrskem času, ko je področje najbolj aktualno.

V zimski sezoni so bili izvedeni nadzori glede zagotavljanja varnosti na smučiščih. Bolj pogosto so bili inšpektorji prisotni na smučiščih v času počitnic, ko so bila smučišča najbolj obiskana.

Skozi celo leto so se inšpekcijski nadzori konstantno izvajali na področju orožja in eksploziva ter detektivske dejavnosti in tajnih podatkov. Vse prejete prijave in pobude za inšpekcijske nadzore so bile obravnavane takoj in bile rešene v tekočem letu.

Pri izvedbi posameznih inšpekcijskih nadzorov je potrebno opozoriti, da so bili nekateri nadzori zelo kompleksni in so trajali več dni ali celo več mesecev, predvsem na področju tajnih podatkov in zasebnega varovanja.

Kljub povečanju števila inšpekcijskih nadzorov, se je obdržala kakovost oziroma sama vsebina nadzorov glede na problematiko. Nadzori so bili na podlagi predhodne analize problemsko in sistematično usmerjeni v posamezna področja.

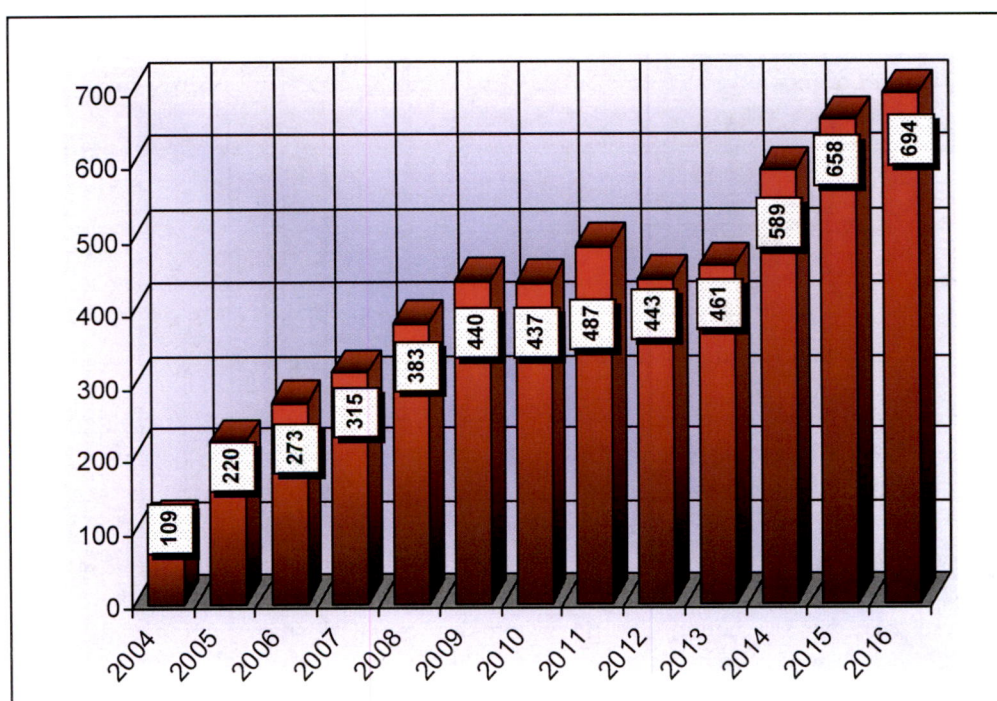
Preglednica 1: Število inšpekcijskih nadzorov po področjih in letih 2011- 2016

Področje	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Zasebno varovanje	347	290	297	392	416	447
Orožje, eksplozivi in pirotehnični izdelki	72	96	101	135	165	168
Varnost na smučiščih	35	20	32	22	32	26
Detektivska dejavnost	20	23	26	32	37	40
Tajni podatki	13	14	5	8	8	13
Skupaj	487	443	461	589	658	694
Število zaposlenih inšpektorjev	22	19	16	14	14	13*

* 15. 4. 2016 zmanjšanje števila inšpektorjev iz 14 na 13 in s 30. 9. 2016 iz 13 na 12 inšpektorjev.
S 1. 10. 2016 se je sicer zaposlilo novega inšpektorja, ki pa v letu 2016 še ni samostojno izvajal nalog.
Povprečno število inšpektorjev je bilo tako na letni ravni 13.

Skladno s prioriteta del IRSNZ je bilo največ nadzorov izvedenih na področju zasebnega varovanja (447), nato pa na področju orožja, eksploziva in pirotehnike (168). Sledi delež izvedenih inšpekcijskih nadzorov na področju detektivske dejavnosti (40) ter na smučiščih (26) in najmanjši delež na področju tajnih podatkov (13). Podroben pregled inšpekcijskih nadzorov po posameznih področjih dela v letu 2016, je razviden iz grafa 1.

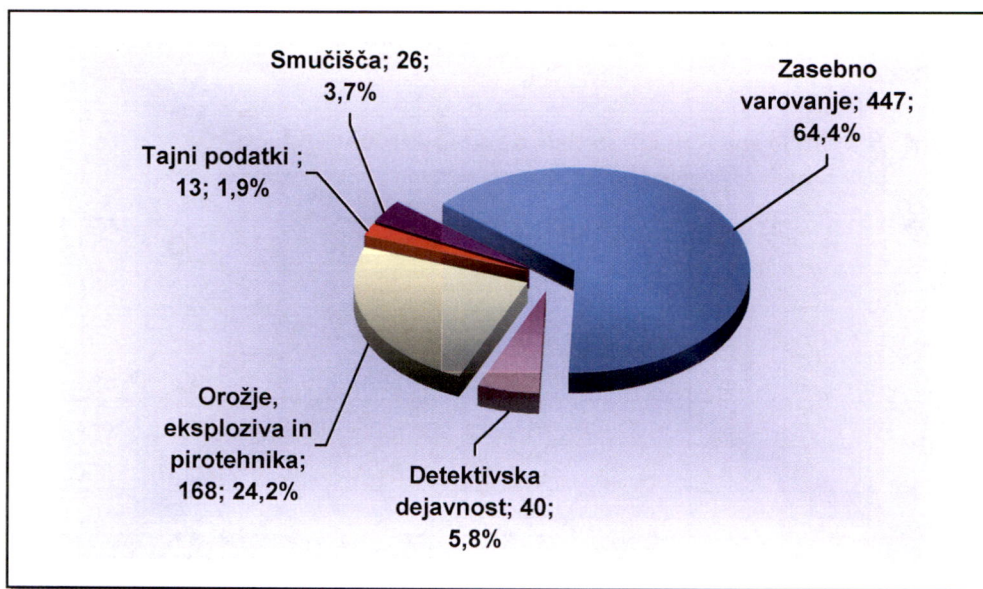
Graf 1: Število inšpekcijskih nadzorov v obdobju 2004 - 2016

Iz pregleda je razvidno konstantno naraščanje števila inšpekcijskih nadzorov z izjemo v letu 2010 in 2012. Največji porast je zaznan v letu 2014, 2015 in 2016, čeprav je število zaposlenih bistveno manjše kot v preteklih letih.

Podroben pregled deleža inšpekcijskih nadzorov po posameznih področjih dela v letu 2016, je razviden iz spodnjega grafa.

Graf 2: Delež inšpekcijskih nadzorov po posameznih področjih v letu 2016

IRSNZ je skladno z Letnim načrtom izvajal tudi naloge prekrškovnega organa in sicer v okviru inšpekcijskih postopkov, dodatno pa je izvajal prekrškovne postopke na področjih, kjer je samo prekrškovni organ. Število in struktura prekrškovnih odločitev je razvidna iz spodnje preglednice.

Preglednica 2: Število in struktura prekrškovnih odločitev* po letih 2011-2016

Prekrškovne odločitve	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Odločba o prekršku (globa)	349	247	340	240	191	174
Plačilni nalog	41	37	18	24	18	30
Odločba o prekršku (opomin)	320	205	232	254	234	159
Opozorilo za storjen prekršek po ZP-1	9	8	/	162	192	130
Prekrškovni ukrepi skupaj	719*	489	590	680	635	493
*v letu 2011 je bil bistveno večji delež kršitev s področja prometa, ki so v nadaljevanju prešle pod okrilje prometnega inšpektorata						

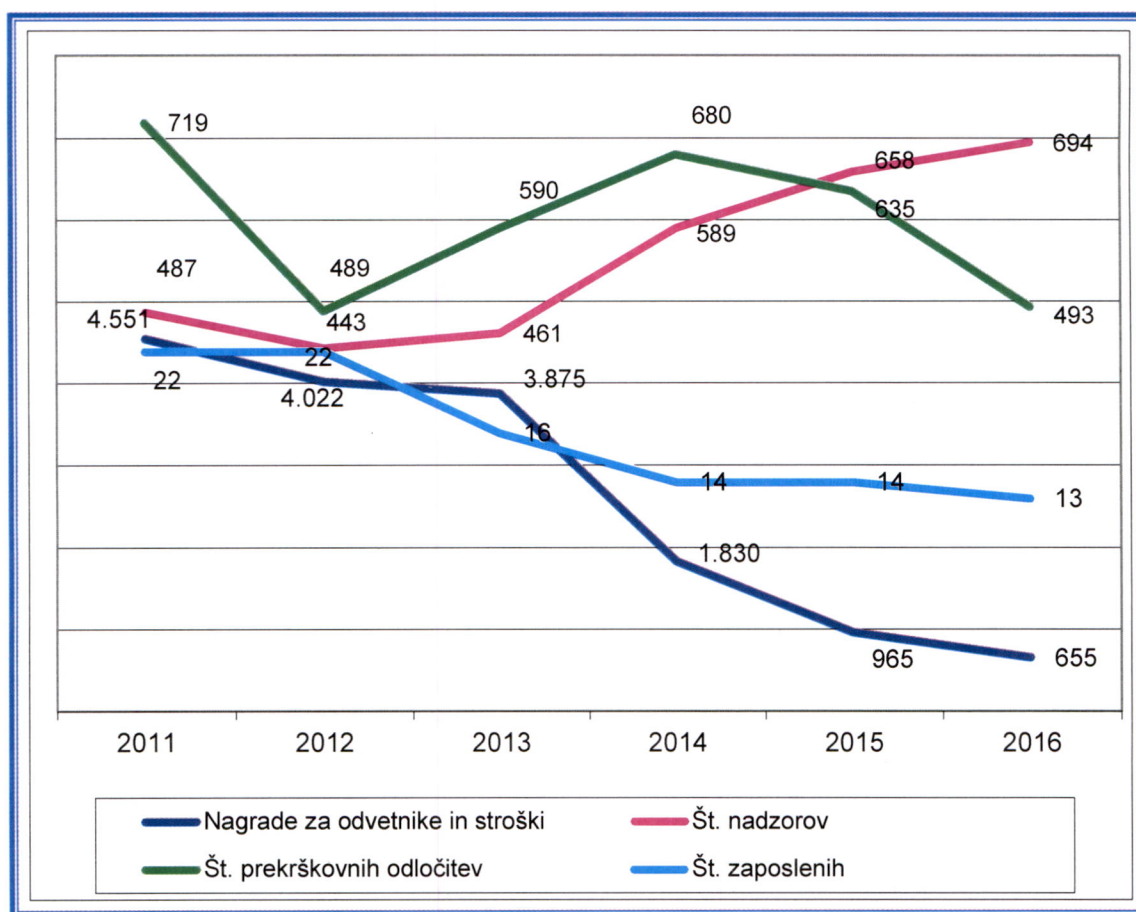
Iz preglednice je razvidno, da se je število prekrškovnih odločitev v letu 2016 (493) zmanjšalo v primerjavi s preteklim letom (2015 – 635 in 2014 – 680). Manjše število nikakor ni posledica zmanjšane aktivnosti inšpektorjev, temveč nasprotno. Tako stanje je vzpodbudno, saj kaže da je povišanje števila inšpekcijskih nadzorov v zadnjih letih posredno vplivalo tudi na to, da so zavezanci v večji meri spoštovali veljavne predpise in ni bilo potrebe po uvedbi prekrškovnih postopkov in izreku sankcij. Zavezanci so v veliki meri že med samim inšpekcijskim postopkom odpravili nepravilnosti ali pomanjkljivosti, s tem pa je bil dosežen namen inšpekcijskega nadzora.

Bistvena ugotovitev na področju izvajanja nalog prekrškovnega organa je v tem, da je organ uspel odpraviti vse zaostanke iz preteklih let in da so odločitve inšpektorjev hitre in brez nepotrebnega odlašanja. S tem je bil dosežen cilj letnega načrta, ki se je navezoval na hitro reševanje.

V letu 2016 je bilo v IRSNZ skupaj zaposlenih 16 javnih uslužbencev, od tega 13 inšpektorjev. V primerjavi s preteklimi leti gre za konstanten padec števila zaposlenih, bistveno pa se je število zaposlenih zmanjšalo v letu 2012 (iz 22 na 16 zaposlenih). V letu 2016 je s 30. 9. 2016 na drugo delovno mesto odšel en inšpektor, s 30. 9. 2016 pa je zaradi upokojitve organ ostal še brez enega inšpektorja. S 1. 10. 2016 se je sicer zaposlilo novega inšpektorja, ki pa do konca leta samostojno ni opravljal inšpekcijskih nadzorov.

Ne glede na vse, se je z novimi pristopi vodenja in optimizacijo delovnih procesov zagotovilo, da je manjše število zaposlenih opravilo bistveno več aktivnosti in posledično dela, kot ga je večje število zaposlenih v preteklih letih. Ključni rezultati so razvidni iz naslednjega prikaza.

Graf 2: Število inšpekcijskih nadzorov, prekrškovnih zadev, stroškov postopka in števila zaposlenih v letih 2011 – 2016

3 Inšpekcijski nadzori po področjih dela

3.1 Področje zasebnega varovanja

Zasebno varovanje v Republiki Sloveniji opravlja, ga ponuja ali o njem svetuje v okviru svoje usposobljenosti kot pridobitno dejavnost gospodarska družba ali samostojni podjetnik. To dejavnost opravlja za naročnike, na podlagi pogodbenega odnosa če ima registrirano dejavnost, veljavno licenco in izpolnjuje pogoje za opravljanje zasebnega varovanja v skladu z Zakonom o zasebnem varovanju (v nadaljevanju ZZasV-1).

Trenutno je v Sloveniji registriranih okvirno 150 subjektov, ki imajo najmanj eno izmed licenc na področju zasebnega varovanja. Varnostno podjetje ima lahko 8 različnih vrst licenc. V celotni panogi je trenutno med 6500-6800 oseb, ki posedujejo službeno izkaznico varnostnika. Področje zasebnega varovanja je zaradi obsega števila zavezancev in problematike eno izmed prioritarnih področij dela IRSNZ. Temu primerno je razporejeno tudi razmerje števila inšpekcijskih nadzorov v primerjavi z ostalimi področji dela.

IRSNZ je v letu 2016 na področju zasebnega varovanja izvedel skupno 447 inšpekcijskih nadzorov. Največ nadzorov je bilo izvedenih na področju varovanja nočnih lokalov in diskotek, kjer so potekale javne prireditve. Prav tako se je nadziralo številne javne prireditve na prostem, kjer je bilo prisotno večje število obiskovalcev (npr. večji koncerti, nogometne tekme, ipd...). Skupaj je bilo izvedenih 160 inšpekcijskih nadzorov nad javnimi prireditvami v lokalih in drugih objektih oziroma na prostem. Nadzori so bili izvedeni predvsem v večerno - nočnem času in preko vikendov. Na ta način se je namreč preverjalo spoštovanje predpisov glede ustreznega varovanja gostinskih in nočnih lokalov v času javnih prireditev, posledično pa je to vplivalo na večjo stopnjo varnosti v lokalih. Izvedene so bile tudi skupne akcije v sodelovanju s Policijo in drugimi inšpekcijskimi službami (predvsem tržna, delovna in požarna inšpekcija). Akcije in nadzori so po večini potekale ob koncu tedna (četrtek, petek, sobota), konstantno preko celega leta.

V letu 2016 je bil dan poseben poudarek nadzoru večjih prireditev, med drugim tudi nad varovanjem nogometnih tekem z namenom preverjanja, kako je na tovrstnih prireditvah organizirano zasebno varovanje. Pri tem se ugotavlja, da so bili varnostniki večinoma usposobljeni za varovanje tovrstnih prireditev in so bili tudi ustrezno opremljeni, opozoriti pa je potrebno predvsem ne nekatere bistvene pomanjkljivosti. Dejstvo je, da med prireditvami, zlasti varnostno bolj obremenjenimi, redno prihaja do uporabe pirotehničnih sredstev kljub temu, da je vnos na prireditveno območje prepovedan. Iz tega lahko sklepamo, da varnostniki in zlasti reditelji niso v zadostni meri izvajali pooblastil iz 49. člena ZZasV-1 oz. 25. člena Zakona o javnih zbiranjih (Uradni list RS, št. 64/2011 – UPB5, v nadaljevanju: ZJZ). Slednje gre pripisovati zlasti večjemu navalu na vstopne točke v zadnjih minutah pred začetkom tekme, zaradi česar se površinski pregledi na teh točkah opravljajo bolj površno (kar tudi sami neposredno zaznavamo v nadzorih) in dejstvu, da te preglede opravljajo tudi reditelji. Za reditelje namreč ZJZ (v nasprotju z varnostniki, ki so zavezani ZZasV-1) ne predvideva nobenega usposabljanja za tovrstno dejavnost. Inšpektorji ocenjujejo, da bi bilo potrebno udeležence takih prireditev vnaprej večkrat opozoriti na pravočasen prihod in da večje število udeležencev, ki na vhod pridejo v zadnjih minutah, ne more biti razlog za opustitev ali slabo izvedbo površinskega pregleda.

Prav tako je bilo ugotovljeno, da pri zagotavljanju varovanja med prireditvijo večkrat pride do težav, ko se pojavijo kršitve reda sočasno na več točkah, zaradi česar je potrebno prerazporejati varnostnike na točke, kjer red sicer zagotavljajo reditelji. V primeru kršitev so namreč varnostniki strokovno usposobljeni za zagotovitev reda (in tudi opremljeni, npr. s čeladami), kar za reditelje ni mogoče trditi. Zaskrbljujoča se zdi praksa, da se pri izdaji dovoljenj za izvedbo javne prireditve visoke rizičnosti (pri katerih redno prihaja do kršitev reda, zaradi katerih je potrebno posredovanje) povečuje število rediteljev na račun števila varnostnikov. Inšpektorji ocenjujejo, da bi morale biti število varnostnikov glede na okoliščine (npr. več kot 10.000 obiskovalcev, redne kršitve reda, udeležba organiziranih navijaških skupin) veliko večje glede na število rediteljev.

Opozoriti je tudi potrebno na določilo tretjega odstavka 11. člena ZZasV-1 za primere, ko pri izvedbi varovanja sodeluje več varnostnih služb. Če pri opravljanju zasebnega varovanja pri istem naročniku storitve (organizatorju prireditve) za varovanje iste stvari sodeluje tudi drug imetnik licence, mora biti to razvidno iz pogodbe ali iz dodatka, sklenjenega k pogodbi. To pomeni, da mora naročnik (organizator prireditve) ali skleniti pisno pogodbo z vsemi sodelujočimi varnostnimi službami (iz pogodbe morata biti razvidna oblika in obseg varovanja), ali pa z ostalimi varnostnimi službami skleniti anekse (torej z vsako varnostno službo posebej ali

pa skupni aneks, ki ga podpišejo vse sodelujoče varnostne službe). Ni torej dovolj, da imajo sodelujoče varnostne službe med seboj sklenjene dogovore o sodelovanju, saj mora biti (s pogodbo oz. aneksom) o tem obveščen naročnik oz. organizator prireditve.

Posebna skrb je bila v letu 2016 namenjena nadzoru kritične infrastrukture in objektov državnega pomena. IRSNZ je namreč zaradi varnostnih dogodkov doma in po svetu, opravil več inšpekcijskih nadzorov, pri čemer je bil temeljni predvsem tem, da se preveri, kako je postavljen sistem varovanja in varnosti določenega subjekta z vidika kritične infrastrukture državnega pomena ter kako se vsebinsko izvajajo naloge s področja zasebnega varovanja. Prav tako je bil namen teh nadzorov v osveščanju naročnikov storitev, še zlasti, kadar se storitve financirajo iz državnega proračuna. Inšpektorji so v nadzorih podali tudi priporočila oziroma nasvete, kako izboljšati sistem varovanja. Skupaj je bilo po celotni državi in po različnih sektorjih kritične infrastrukture ter drugih pomembnih objektov izvedenih 44 inšpekcijskih nadzorov. Subjektov, ki sodijo v področje kritične infrastrukture državnega pomena je sicer bistveno več, kot je bilo izvedenih inšpekcijskih nadzorov, vendar so bili v prvi fazi izvedeni zgolj nad nekaterimi najpomembnejšimi subjekti. V posameznih nadzorih se je ugotavljalo pretirano varčevanje naročnikov v smislu, da je prisoten en sam varnostnik, na primer na pristopni kontroli, ki poleg tega opravlja še obhode in večkrat na željo - zahtevo naročnika tudi naloge, ki ne sodijo v zasebno varovanje. Zaradi pomembnosti se bodo tovrstni inšpekcijski nadzori nadaljevali tudi v prihodnjem obdobju, določene subjekte pa se bo konstantno nadzorovalo, tudi v smislu nudenja strokovne pomoči in priporočil.

Relativno velik delež (66 inšpekcijskih nadzorov) so predstavljali imetniki licenc oziroma zasebno varnostni subjekti. Šlo je predvsem za nadzore, ki so bili izvedeni na sedežih varnostnih služb oziroma na posameznih objektih oziroma varovanih območjih, kjer so izvajali posamezne naloge. V teh nadzorih se je podrobneje nadziralo varnostna podjetja, predvsem glede izpolnjevanja ustreznih pogojev za opravljanje različnih vrst varovanj. Posebna skrb je bila namenjena zaznavanju kršitev pravic iz delovnega razmerja. Ugotovitve so bile odstopljene v nadaljnjo obravnavo pristojni delovni inšpekciji. Ključna ugotovitev, ki izhaja iz številnih nadzorov je, da so varnostniki večinoma prisotni varovanih območjih, pri čemer pa je bilo v nekaterih primerih ugotovljeno, da ne v zadostni meri. Bistveno vprašanje v nadzorih pa je bilo, kako se je izvajalo varovanje. Ponekod je bil zelo profesionalen odnos (točno se je vedelo, zakaj je varnostnik tam in kako se varuje), drugje pa popolno nasprotje. Varnostniki niso poznali varovanega območja in nalog (nadomeščanje, ne ve se kaj se varuje, kakšne so naloge, kje je kaj, koga se kliče v primeru intervencij, itd..).

Različna je bila tudi zunanja podoba varnostnikov (urejenost, opremljenost, zainteresiranost...), saj je bila le ta povečini na visoki ravni, drugje pa je bilo stanje nekoliko slabše.

Ugotovljeno je bilo tudi, da naročniki še vedno na varnostno službo prelagajo vse druge naloge, namesto nalog iz naslova upravičenj varnostnika (naročniki jih imajo za vratarje). Varovanje je v takih primerih zelo vprašljivo.

Posebna pozornost se je namenila tudi delovnemu času in obremenjenosti varnostnega osebja. V enem primeru je bila ugotovljena hujša kršitev, in sicer je varnostnik delal 10 dni zaporedoma po 12 ur. To je seveda nesprejemljivo, zato je bila zadeva takoj odstopljena delovni inšpekciji, naročnik pa je tudi odstopil od pogodbe z varnostno službo. Glede delovnega časa in varstva pri delu, so bili v začetku leta izvedeni skupni inšpekcijski nadzori z delovno inšpekcijo in sicer je bilo izvedenih preko 40 inšpekcijskih nadzorov po celotni Sloveniji.

V nadzorih je bilo preverjeno tudi spoštovanje standardov na področju zasebnega varovanja. Na podlagi 13. člena ZZasV-1, so bili namreč pripravljene standardi, ki se uporabljajo na področju zasebnega varovanja. Standardi so bili sprejeti na podlagi Odredbe o določitvi standardov, ki so obvezni na področju zasebnega varovanja (Uradni list RS, št. 24/2012) in so začeli veljati 26. 3. 2013, nadzorstvo nad spoštovanjem pa sodi pod pristojnost IRSNZ. V

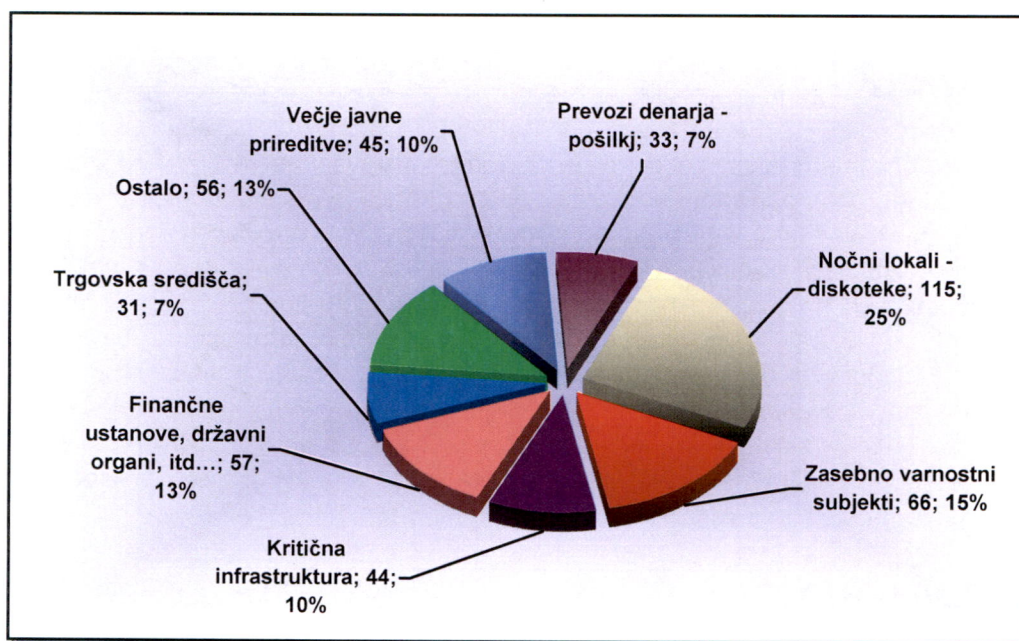
praksi se je namreč pojavilo vedno več izvajalcev, ki so oglaševali načrtovanje in izvajanje tehničnih sistemov, čeprav za to niso imeli ustreznih licenc.

Tudi v letu 2016 se je nadaljevalo s sistematičnimi inšpekcijskimi nadzori na področju varovanja prevoza denarnih in drugih vrednostnih pošilk. Skupaj je bilo opravljenih 33 inšpekcijskih nadzorov, v katerih se je preverjalo predvsem izpolnjevanje pogojev, ki so določeni s Pravilnikom o načinu prevoza in varovanja denarja ter drugih vrednostnih pošilk (Uradni list RS, št. 96/2005, 114/2006, 16/2008, 81/2008, 86/2009).

Kot novost v letu 2016 je potrebno izpostaviti tudi inšpekcijske nadzore, ki so bili opravljeni nad zagotavljanjem varovanja finančnih ustanov, državnih organov ter drugih ustanov (npr. bolnišnice, itd.). V teh nadzorih se je preverjalo, kako je vzpostavljen sistem varovanja in ali se dejansko tudi učinkovito izvaja. Prav tako se je načrtno usmerilo v večja trgovska središča, kjer se je preverjalo, kako in v kakšnem obsegu je zagotovljeno zasebno varovanje.

V spodnjem prikazu je prikazan delež inšpekcijskih nadzorov po posameznih področjih v okviru zasebnega varovanja.

Graf 2: Delež inšpekcijskih nadzorov po področjih v okviru zasebnega varovanja

Ugotovitve inšpekcijskih nadzorov na celotnem področju zasebnega varovanja kažejo, da se na splošno stanje v primerjavi s preteklimi obdobji izboljšuje, kar tudi potrjuje manjše število ugotovljenih kršitev, predvsem hujših. Seveda pa so bila v nadzorih zaznana tudi posamezna negativna odstopanja in nikakor ne smemo posploševati ugotovitev, da je stanje povsod dobro. Ugotovljenih je bilo veliko dobrih praks, rešitev, strokovnih in zakonitih pristopov.

Opozoriti je potrebno na splošno ugotovitev, da se naročniki in varnostne službe še vedno preveč zanašajo na Policijo (ne razmišljajo o naročilu storitev zasebnega varovanja, ker niso obligirani in menijo, da jim mora varnost zagotavljati Policija – nekje pa se varnostne službe zanašajo na interveniranje policije, ker sami ne zagotavljajo zadostnega kadra).

Dejstvo je tudi, da imajo naročniki bistveno vlogo in vpliv na to, kako se bo vsebinsko izvajalo opravljanje nalog zasebnega varovanja. Ugotovitve inšpekcijskih nadzorov namreč kažejo, da je stanje urejeno bistveno bolj tam, kjer naročniki podajo jasne zahteve (npr. glede sistema varovanja, kritičnih točk, vedno isti varnostniki, usmerjenost na naloge – zanesljivost, urejenost,

itd...). Še zlasti pride do izraza tam, kjer imajo naročniki znanje s področja zagotavljanja varnosti.

Ob zaključku je potrebno izpostaviti zelo pomembno vlogo varnostnih menedžerjev in vodstev. To je še toliko bolj pomembno, ko govorimo o postavljanju kritičnih in ranljivih točk varovanja na nekem varovanem območju, predvsem pa njihovo skrb in dolžnost, da se poduči o tem vse varnostnike, ne glede na to, da zgolj začasno zamenjujejo nekega drugega varnostnika.

Zasebno varovanje in varnostne službe imajo čedalje bolj pomembno vlogo pri zagotavljanju varnosti, tudi nacionalne. Zato je sorazmerno s tem tudi vse bolj pomembno vprašanje, kako se izvaja varovanje – kakšna je učinkovitost. Odgovornost je vsekakor na naročnikih, vodstvih varnostnih služb, države (glede pogojev na področju zasebnega varovanja) in nenazadnje na samih varnostnikih.

Najpogostejše nepravilnosti in kršitve:

Pri imetnikih licence po **ZZasV-1** oziroma zasebno varnostnih subjektih so bile najpogostejše nepravilnosti oziroma kršitve predvsem naslednje:

- ni bilo zaposlenega varnostnega menedžerja za nedoločen čas s polnim delovnim časom, ki opravlja naloge odgovorne osebe za opravljanje zasebnega varovanja ali je sam varnostni menedžer (1. točka 1. odstavka 19. člena ZZasV-1);
- ni bilo sklenjene pogodbe z varnostnim osebjem pred opravljanjem zasebnega varovanja (6. točka 1. odstavka 19. člena ZZasV-1 v povezavi z 11. členom ZZasV-1);
- ni bilo sklenjenega zavarovanja pred začetkom opravljanja dejavnosti pred odgovornostjo za škodo, ki bi utegnila nastati naročniku varnostnih storitev ali tretji osebi v zvezi z opravljanjem zasebnega varovanja, za zavarovalno vsoto, ki ne sme biti nižja od 42.000,00 EUR za posamezen zavarovalni primer oziroma od 84.000,00 EUR za vse zavarovalne primere v posameznem letu (15. člen ZZasV-1);
- izvajalec internega varovanja ni evidentiral vsebine in časa trajanja strokovnega izpopolnjevanja, prisotnosti varnostnega osebja, rezultatov preverjanja in podatkov o izvajalcu ter najmanj osem dni pred začetkom o kraju in času strokovnega izpopolnjevanja ni obvestil reprezentativnega združenja (3. odstavek 39. člena ZZasV-1);
- imetnik licence ali izvajalec internega varovanja ni pisno sporočil datuma sklenitve in prenehanja delovnega razmerja varnostnega osebja upravljavcu evidence v osmih dneh od nastale spremembe (2. odstavek 84. člena ZZasV-1);
- imetnik licence ni vodil evidence varnostnega osebja, evidence pogodb o opravljanju storitev zasebnega varovanja, evidence pritožb, evidence uporabe ukrepov varnostnika, plinskega razpršilca, službenega psa in strelnega orožja (5. odstavek 76. člena ZZasV-1);
- imetnik licence ni vodil predpisanih evidenc iz 76. člena ZZasV-1 s predpisanimi elementi (82. člen ZZasV-1);
- imetnik licence ni zagotavljal lastnega ali pogodbenega notranjega nadzora nad opravljanjem nalog varnostnega osebja z varnostniki nadzorniki in varnostnimi menedžerji, ki morajo biti strokovno usposobljeni za opravljanje nalog po programu, ki ga določi minister (12. člen ZZasV-1);
- varnostniki med opravljanjem nalog niso nosili delovne obleke (1. odstavek 61. člena ZZasV-1).

Najpogostejše nepravilnosti oziroma kršitve, ki so bile zaznane v inšpekcijskih nadzorih pri zavezancih po **Uredbi o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah** (nočni lokali – diskoteke in javne prireditve) so bile predvsem naslednje:

- zavezanec ni vzpostavil ali zagotovil službe varovanja (1. odstavek 3. člena Uredbe);
- zavezanec ni imel izdelane ocene stopnje tveganja oziroma ocena stopnje tveganja za varovano območje ni imela predpisanih elementov (5. člen Uredbe);
- zavezanec ni imel izdelanega načrta varovanja oziroma načrt varovanja za varovano območje ni imel predpisanih elementov (6. člen Uredbe);

- zavezanec ni zagotovil minimalnega obsega varovanja na varovanem območju, tako z ustreznim številom varnostnega osebja oziroma z video-nadzorom (1. in 2. odstavek 8. člena Uredbe);
- zavezanec na varovanem območju ni izobesil seznama varnostnega osebja, ki trenutno izvaja naloge varovanja, s telefonsko številko vodje varovanja (6. člen Uredbe);
- zavezanec ni zagotavljal tekočega spremljanja trenutnega števila obiskovalcev na varovanem območju (5. odstavek 8. člena Uredbe);
- zavezanec ni zagotovil, da je kapaciteta lokala, ki je označena skladno z določbami, ki urejajo varstvo pred požari enaka kapaciteti navedeni v načrtu varovanja za varovano območje, na podlagi katere je določen minimalen obseg varovanja na varovanem območju (11. odstavek 6. člena Uredbe v povezavi z 5. odstavkom 8. člena Uredbe).

Pri izvajanju nadzora glede pravilnega izvajanja prevoza in varovanja denarja ter drugih vrednostnih pošilk, večjih nepravilnosti v letu 2015 ni bilo zaznanih. Še vedno so se pojavljale nepravilnosti v tem, da varnostniki niso bili opremljeni z neprebojnimi jopiči ali neprebojnimi srajcami, oziroma da se je prevoz opravljal z neustreznim vozilom.

Prekrškovni postopki

Poleg inšpekcijskih nadzorov je IRSNZ na področju zasebnega varovanja vodili tudi prekrškovne postopke. Inšpektorji izrekli skupaj 174 sankcij za storjeni prekršek in sicer v 94 primerih globo in v 80 primerih opomin. V sankcije niso všteta opozorila (pisna in ustna), ki so jih inšpektorji izrekli v postopkih za milejše kršitve. Največ kršitev je bilo ugotovljenih na podlagi ZZasV-1 in Uredbe o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah.

Preglednica 3: Izrečene sankcije po pravni podlagi 2012 - 2016

Pregled izrečenih sankcij, po zakonih – primerjava od 2012 do 2016															
	2012			2013			2014			2015			2016		
	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj
ZZasV	61	99	104	203	51	137	99	104	203	56	96	152	65	72	137
Uredba¹	38	52	57	109	39	82	52	57	109	22	23	45	29	8	37
Uredba²										0	2	2			
Skupaj	247	153	163	316	94	223	153	163	316	78	121	199	94	80	174

Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji v letu 2016 skupaj izrekli globo v višini 123.600,00 EUR in sicer 78.800,00 EUR zaradi kršitev določil ZZasV-1 ter 44.800,00 EUR, zaradi kršitve določil Uredbe o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah. Največ sankcij za kršitve določil ZZasV-1 je bilo izrečenih zaradi »nedeponiranja« službene izkaznice (35. člen), ki določa, da če imetnik službene izkaznice v 30 dneh od vročitve službene izkaznice ne sklene delovnega razmerja ali prekine delovno razmerje z imetnikom licence ali izvajalcem internega varovanja za dalj kot 30 dni, mora v osmih dneh vrniti službeno izkaznico pristojnemu organu, ki jo deponira. Največ sankcij za kršitve po Uredbi o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah pa je bilo izrečenih zaradi »nezagotavljanja« minimalnega obsega varovanja (8. člen) na varovanih območjih, kjer sprejmejo do 300 obiskovalcev.

3.2 Orožje, eksploziva in pirotehnični izdelki

IRSNZ opravlja v skladu z določbami Zakona o orožju (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo in 35/09, v nadaljevanju ZOro-1) nadzor nad izvrševanjem določb pri pravnih osebah in podjetnikih, ki posedujejo orožje, se ukvarjajo s prometom orožja ali

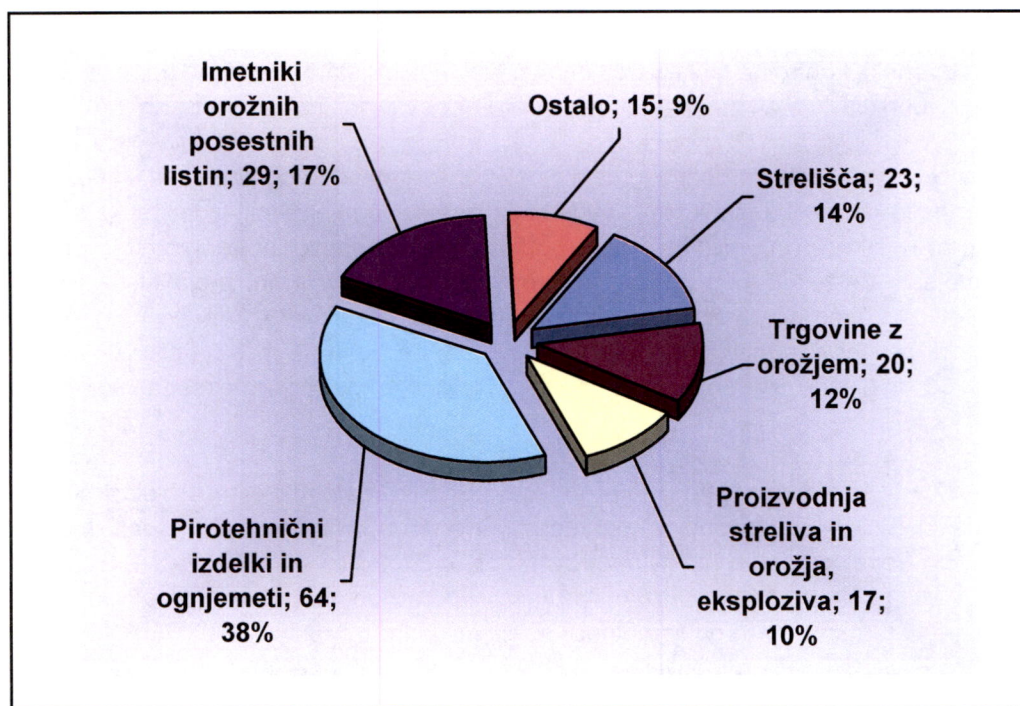
¹ Uredba o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah

² Uredba o obveznem organiziranju varovanja

dejavnostjo strelišča. Tako je bil nadzor usmerjen predvsem v preverjanje pogojev za posest ali promet z orožjem, ustreznost poslovnih prostorov namenjenih za promet z orožjem, ustreznost skladišč orožja in streliva ter prostorov, kjer je shranjeno orožje in strelivo. Prav tako so bili nadzorovani tudi pogoji oziroma osebe, ki delajo neposredno z orožjem, pregledane predpisane evidence in ostala dokumentacija, ki se nanaša na orožje in strelivo, kupce orožja ter osebe, ki jim je bilo orožje zaupano.

Poleg tega IRSNZ izvaja nadzor tudi na področju pirotehničnih izdelkov, in sicer na podlagi Zakona o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih (Uradni list RS, št. 35/08 in 19/15, v nadaljevanju ZEPI). Podjetja, ki se ukvarjajo s trgovino na debelo, s pirotehničnimi izdelki tekom leta, predvsem pa v decembrskem obdobju zalagajo vse registrirane trgovine oziroma trgovce na drobno. Trenutno je v Sloveniji registrirano med 450 in 460 trgovcev na drobno.

Graf 3: Inšpekcijski nadzori v okviru orožja, eksploziva in pirotehničnih izdelkov

Skupaj so inšpektorji na področju orožja, eksploziva in pirotehnike v letu 2016 izvedli 168 inšpekcijskih nadzorov. Največ nadzorov na **področju orožja in eksploziva** je bilo izvedenih nad imetniki orožnih posestnih listov (različni klubi, strelske organizacije in drugi subjekti) in sicer 29. Nato so sledili inšpekcijski nadzori nad zagotavljanjem varnosti na streliščih, pri čemer so bili izvedeni tudi neposredni nadzori nad različnimi strelskimi tekmami in sicer je bilo skupaj izvedenih 23 nadzorov. Izvedeni so bili tudi nadzori v trgovinah z orožjem in nad trgovinami s spletno prodajo, in sicer je bilo izvedenih 20 nadzorov. Delo je bilo usmerjeno v nadzor nad posameznimi »specialnostmi« kot so puškarji, predelava orožja, proizvodnja streliva, kjer je bilo izvedenih 17 nadzorov. Pod ostalo so bile obravnavane različne prijave oziroma je bilo orožje preverjeno v okviru nadzora drugih področjih, predvsem na področju zasebnega varovanja.

IRSNZ opravlja tudi nadzore **varnosti priprave in izvedbe ognjemetov** in sicer tako, da na zaprosilo upravne enote, ki izdaja dovoljenje za javno prireditev z ognjemetom, najprej pregleda elaborat o izvedbi ognjemeta in se nato po potrebi odloči tudi za nadzor na kraju samem. Tako je bilo pregledanih 8 elaboratov o izvedbi ognjemetov, 5 nadzorov pa je bilo opravljenih na kraju samem. V okviru teh na načrtovanem območju ognjemeta ni bilo ugotovljeno ogrožanje življenja in zdravja ljudi ter njihovega premoženja zaradi padajočih nevarnih trdnih ali gorečih delcev po aktiviranju ognjemetnih izdelkov.

Na področju **delovanja strelšč** so bili izvedeni načrtovani nadzori, obravnavane pa so bile tudi prejete prijave preko leta. V nekaterih primerih so nadzore predlagali tudi drugi državni organi, ki so pri svojem delu zaznali problematiko na tem področju. IRSNZ se je na vse prijave v okviru možnosti tudi odzval in izvedel inšpekcijske nadzore.

Na področju **pirotehničnih izdelkov** so inšpektorji IRSNZ v letu 2016 izvedli 64 inšpekcijskih nadzorov, pri čemer so bili le ti enakomerno usmerjeni po državi, poudarek pa je bil dan tako na nadzor nad trgovci na debelo, kot tudi nad trgovci na drobno. Inšpektorji so **38** inšpekcijskih nadzorov zaključili ob koncu posameznega inšpekcijskega nadzora na podlagi določb 28. člena ZIN, saj zavezanci niso storili kršitev zakona ali drugega predpisa oziroma so do zaključka nadzora odpravili vse nepravilnosti. V **štirih (4)** inšpekcijskih nadzorih je inšpektor odredil ukrep odprave nepravilnosti. V enem (1) primeru je inšpektor z upravno odločbo prepovedal prodajo zaradi opustitve varnostnih ukrepov po 3. alineji 2. odstavka 38. člena **ZEPI**. Navedena prepoved prodaje je bila potrjena s strani pritožbenega organa (II. stopnja).

IRSNZ je v okviru hitrega obveščanja o nevarnih izdelkih na notranjem trgu (RAPEX) na podlagi zaprosila slovenske kontrolne točke TIRS obravnaval tudi prejeta obvestila in ugotovil, da noben naveden pirotehnični izdelek dan na notranji trg EU ni bil v prodaji na slovenskem trgu.

IRSNZ je v okviru nadzora na področju dejavnosti tržnega nadzora ognjemetnih izdelkov opravil tudi nadzor nad skladnostjo tehničnih in varnostnih lastnosti ognjemetnih izdelkov kategorije 2 in 3. To je opravil v okviru sodelovanja organov držav članic za nadzor notranjega trga pirotehniko v okviru projekta JA PROSAFE 2014 – Fireworks 2. Nadzori v okviru projekta JA PROSAFE 2014 – Fireworks 2 so bili izvedeni konec leta 2015 in v začetku 2016 in sicer pri 7 največjih slovenskih dobaviteljih ognjemetnih izdelkov. V teh nadzorih je bilo v prvi fazi izvedeno vzorčenje 35 različnih ognjemetnih izdelkov (11 primerkov posameznega ognjemetnega izdelka).

Deset izdelkov iz vzetega posameznega vzorca je IRSNZ nato v okviru projekta "PROSAFE JOINT ACTION 2014 - Fireworks 2" posredoval v analizo v laboratorij: National Institute for Research and Development in Safety and Protection to Explosion – INSEMEX PETROSANI. En izdelek iz vzetega posameznega vzorca pa je bil uporabljen za preverjanje ali so oznake in označevanje na posameznem ognjemetnem izdelku skladni z direktivo 2007/23/ES in standardi SIST EN 1594-3:2010. Po pridobljenih rezultatih iz referenčnega laboratorija, so bili z njimi seznanjeni vsi trgovci, ki so bili zajeti v projekt vzorčenja. Vsi so upoštevali zaznane nepravilnosti oz. pomanjkljivosti in so tudi poskrbeli za odpravo le teh.

V novembru in decembru 2016 so inšpektorji nadaljevali z vzorčenjem in sicer so na podlagi 8. alineje prvega odstavka 19. člena ZIN pri štirih (4) zavezancih vzeli vzorce še 15. ognjemetnih izdelkov (11 primerkov posameznega ognjemetnega izdelka). Izdelki so bili poslani v referenčni laboratorij, po prejemu rezultatov, pa bodo izvedene ustrezne aktivnosti za odpravo morebitnih nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti.

Bistvene nepravilnosti in kršitve:

Pri nadzoru orožja, streliva, eksploziv so bile najpogostejše ugotovljene nepravilnosti pri vodenju evidenc in neustrezne mehanske zaščite prostorov, v katerih se nahaja orožje. Pri nadzorih na strelščih so bile najpogostejše ugotovljene nepravilnosti pri izvedbi zaščite smeri izstreljevanja krogel, za odpravo katerih so bili sprejeti ustrezni inšpekcijski ukrepi.

Na področju nadzora pirotehničnih izdelkov so bile najpogostejše in bistvene nepravilnosti predvsem naslednje:

- zavezanec ni imel pri sebi dokumentacije o opravljenem usposabljanju za ravnanje v primeru izrednih dogodkov;
- pirotehnični izdelki so bili naloženi previsoko, gasilnemu aparatu je potekel rok trajanja, prehodi v skladišču ali na prodajnem mestu so bili preozki;
- kupci so imeli prost dostop do pirotehniko;

- pirotehnika je bila izpostavljena sončni svetlobi;
- kontejner za prodajo pirotehnike, ni imel prostega prostora 3 metrov okoli njega;
- opravljanje prodaje brez dovoljenja za promet;
- opravljanje prodaje z osebami, katerim je poteklo potrdilo o strokovni usposobljenosti za varno delo s pirotehničnimi izdelki;
- v skladišču so bili še drugi predmeti poleg skladiščene pirotehnike in uporabljene so bile premajhne črke v oznakah opozoril in prepovedi na prodajnem mestu pirotehnike.

Ukrepi in prekrškovni postopki

Inšpektorji so na tem področju izvedli 7 prekrškovnih postopkov, v okviru katerih je bila v 5 primerih izrečena globa, v 2 primerih pa je bil kršiteljem izrečen opomin. V sankcije niso všteta opozorila (pisna in ustna), ki so jih inšpektorji izrekli v postopkih za milejše kršitve in sicer na kraju samem.

Preglednica 4: Izrečene sankcije po pravni podlagi 2012-2016

Pregled izrečenih sankcij, po zakonih – primerjava od 2012 do 2016															
	2012			2013			2014			2015			2016		
	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj
ZEPI	2	0	2	28	3	31	6	8	14	3	3	6	2	0	2
ZOro-1	14	5	19	10	0	10	2	8	10	8	5	13	3	2	5
Uredba³							5	8	13	1	6	7			0
Uredba⁴										0	2	2			0
Skupaj	16	5	21	38	3	41	13	24	37	12	16	28	5	2	7

Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji v letu 2016 skupaj izrekli za 9.100,00 EUR glob in sicer 5.400,00 EUR zaradi kršitev določil ZEPI, 3.700,00 EUR, zaradi kršitve določil Zoro-1.

3.3 Varnost in red na smučiščih

V letu 2016 je prišlo do spremembe zakonodaje na področju delovanja smučišč in sicer je stopil s 1. 9. 2016 v veljavo nov Zakon o varnosti na smučiščih (ZVSmuč-1), ki ureja temeljna pravila za uporabo smučišč in za zagotavljanje varnosti in reda na smučiščih. Prav tako ureja samoodgovorno ravnanje smučarjev in drugih oseb na smučiščih, pristojnosti posameznih organov za zagotavljanje varnosti na smučiščih in pooblastila nadzornika smučišč. Po spremembi zakonodaje IRSNZ na tem področju izvaja nadzor nad varnostjo in redom na smučiščih, delom nadzornikov, upravlja evidenco nesreč na smučiščih ter evidenco o izrečenih ukrepih in razlogih za odvzem smučarskih vozovnic.

Inšpekcijski nadzori, ki so jih inšpektorji izvedli v smučarski sezoni 2015/2016 so potekali še po predhodno veljavnem predpisu in sicer Zakonu o varnosti na smučiščih (Uradni list RS, št. 3/06 – uradno prečiščeno besedilo, 17/08 in 52/08 – popr., v nadaljevanju ZVSmuč).

V nadzorih se je vsebinsko preverjalo ali so na smučišču strokovno usposobljeni nadzorniki, v kakšnem številu in ali nadzorniki dejansko izvajajo nadzor na smučiščih. Prav tako je bilo preverjeno ali je upravljavec smučišča zagotovil na smučišču tak red, da je omogočeno varno smučanje ob upoštevanju samoodgovornosti smučarjev. Preverjeno je bilo tudi ali upravljavci smučišč vodijo predpisane evidence, ki vsebujejo podatke o izrečenih ukrepih in razlogih za odvzem vozovnice ter ali upravljavci smučišč IRSNZ redno pošiljajo zapisnike o nesrečah na smučiščih in drugo.

³ Uredba o posebnih zahtevah za objekte, v katerih so eksplozivi ali pirotehnični izdelki

⁴ Uredba o ukrepih pri uničevanju eksplozivov in pirotehničnih izdelkov

Inšpektorji IRSNZ so v zimski sezoni 2015/2016 opravili 26 inšpekcijskih nadzorov na smučiščih in sicer s področja zagotavljanja njihove varnosti. Nadzore so opravljali 4 inšpektorji, ki so strokovno usposobljeni za nadzor na tem področju. Stanje je bilo relativno dobro, saj so inšpektorji v 22 primerih inšpekcijski postopek na kraju ustavili, kar pomeni, da ni bilo bistvenih nepravilnosti oziroma kršitev. Le v treh(3) primerih so inšpektorji izrekli na kraju opozorila skladno z določili ZIN. Večinoma so upravljavci smučišč ugotovljene nepravilnosti odpravili že v času inšpekcijskega nadzora, zato so bili postopki prav tako ustavljeni na kraju samem.

Bistvene nepravilnosti in kršitve:

Bistvene nepravilnosti, ki so jih inšpektorji ugotovili pri izvajanju inšpekcijskih nadzorov v zvezi zagotavljanjem varnosti in reda na smučiščih v skladu z določili ZVSmuč in predpisov, sprejetih na njegovi podlagi v sezoni 2015/16 so naslednje:

- nepopolni zapisniki o nesrečah na smučiščih (ni priloženih fotografij);
- na smučišču je bilo premalo nadzornikov (ponekod so bile evidence prirejene);
- nadzornika sploh ni bilo;
- nadzorniki na smučišču (smučarskih progah) niso izvajali nalog (1., 2., 6. alineje 1. odstavka 27. člena ZVSmuč). Zlasti pereče je bilo dejstvo, da nadzorniki niso opozarjali smučarje, da se ne sme smučati zunaj prog, po neurejenem smučarskem prostoru;
- na smučišču niso imeli obrazcev - potrdil o odvzemu vozovnice in tako tudi niso zagotavljali vodenja evidence o odvzetih vozovnicah;
- nadzornik še ni imel izdane izkaznice za nadzornika;
- smučarski površnik nadzornika ni bil ustrezen ali pa je bil pomanjkljivo označen;
- nadzorniku je potekla veljavnost izkaznice;
- nadzornik ni ukrepal, ko bi moral.

Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo sprejetih 22 prekrškovnih odločitev. Od tega je bilo izrečenih 9 glob (v skupni višini 1.400 EUR) in 13 opominov.

Nesreče na smučiščih

Na področju varnosti na smučiščih se je zaradi povečanega števila nesreč okrepilo nadzorstvo, predvsem na smučiščih, kjer je prisotno večje število smučarjev, aktivnosti pa so bile skoncentrirane tudi na čas šolskih počitnic. Inšpektorji so v nadzorih ugotovili nepravilnosti, ki so se nanašale predvsem na premajhno število nadzornikov na smučiščih, oziroma nadzornika na smučišču sploh ni bilo, ali pa svojih nalog niso izvajali ter pomanjkljivo izpolnjevanje zapisnikov o nesrečah na smučišču v skladu s predpisanim pravilnikom.

Upravljavci smučišč morajo IRSNZ posredovati zapisnike o obravnavi nesreč na smučiščih. Pri posredovanju podatkov o prejetih zapisnikih o nesrečah velja dodati, da je neposredna primerjava sezon glede nesreč na smučiščih smiselna le ob hkratni navedbi števila obratovalnih dni ter obiskanosti smučišč. Ker IRSNZ nima na voljo teh podatkov, tovrstnih primerjav tudi ni bilo mogoče izvesti. V letih 2010 in 2011 tudi ni bilo ločevanja podatkov glede na težo poškodbe, temveč se je zbiralo zgolj skupno število. Število evidentiranih nesreč na smučiščih po posameznih smučarskih sezonah je razvidno iz naslednje preglednice.

Preglednica 2: Nesreče na smučiščih po vrsti telesne poškodbe – primerjava po letih

Telesna poškodba	Smučarske sezone					
	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Huda	-	-	21	19	36	33
Lahka	-	-	1050	623	930	833
Skupaj	1170	1075	1071	642	966	866

Delež domačih udeležencev (prebivalci R. Slovenije) v nesrečah na smučiščih se je enako kot v sezoni 2014/2015, v primerjavi s prejšnjo sezono, zmanjšal za 2 %, tako da je bil delež

udeležencev iz Slovenije v nesrečah na smučiščih 76 %. Razmerja udeležencev iz tujine ostajajo podobna kot v prejšnjih sezonah, največ je hrvaških državljanov (7 %, lani 6 %), sledijo udeleženci iz Madžarske (3%), Združenega kraljestva (2 %) in Srbije (2 %).

3.4 Detektivska dejavnost

Detektivsko dejavnost ureja Zakon o detektivski dejavnosti (Uradni list RS, št. 17/2011, v nadaljevanju: ZDD-1). Cilj inšpekcijskega nadzora na področju detektivske dejavnosti je bil dosleden nadzor nad izpolnjevanjem pogojev za opravljanje detektivske dejavnosti, nadzor nad vodenjem predpisanih evidenc pri imetnikih licenc, odkrivanju nedovoljenih dejavnosti, nad pridobivanjem in vrsto pridobljenih informacij in nad načinom varovanja podatkov, pridobljenih pri opravljanju detektivske dejavnosti.

Inšpektorji IRSNZ so v letu 2016 opravili 40 inšpekcijskih nadzorov s področja detektivske dejavnosti. V 24 primerih v času inšpekcijskega nadzora in v obsegu nadzora, pomanjkljivosti oziroma nepravilnosti pri izvajanju detektivske dejavnosti niso bile ugotovljene, zato je bil postopek ustavljen že na kraju nadzora in sicer skladno z 28. členom ZIN.

V 16 primerih pa so bile pomanjkljivosti sicer ugotovljene, vendar so jih detektivi odpravili še pred izdajo odločbe in o tem posredovali pisna dokazila, zato so bili inšpekcijski postopki ustavljeni s sklepom. Detektivom so bile izrečene štiri (4) sankcije in sicer je bil v vseh primerih izrečen opomin.

Bistvene kršitve in nepravilnosti so bile predvsem naslednje:

- nepopolno vodenje evidenc oziroma vodenje v nasprotju s 45. členom ZDD-1;
- opravljanje detektivske dejavnosti brez pooblastila oziroma v nasprotju s 25. členom ZDD-1;
- opravljanje detektivske dejavnosti brez zavarovane odgovornosti za škodo, ki bi utegnila nastati stranki ali tretjim osebam in izvira iz opravljanja detektivske dejavnosti;
- nespoštovanje določbe prvega odstavka 21. člena ZDD-1, ko detektiv v predpisanem roku ni vrnil certifikata o licenci in detektivske izkaznice;
- kršitev 3. člena ZDD-1, ko detektiv kot poslovni subjekt ni bil vpisan v Poslovnem registru Slovenije.

Na področju detektivske dejavnosti je potrebno opozoriti tudi na pojav drugih fizičnih in pravnih oseb, ki so v okviru poizvedovalne dejavnosti opravljale določene aktivnosti. Inšpektorji so vse take zadeve, ki so jih zaznali sami takoj preverili, enako pa so bile preverjene vse prijave, ki so prišle na to temo. Ob tem bilo upoštevano dejstvo, da po trenutno veljavni zakonodaji, lahko določene aktivnosti izvajajo tudi druge osebe, ki nimajo detektivske licence. Zato v takih primerih, ko so fizične in pravne osebe izpolnjevale pogoje, ni bilo mogoče očitati, da izvajajo detektivske storitve brez ustreznih licenc.

3.5 Tajni podatki

Nadzor na področju tajnih podatkov je bil usmerjen predvsem v državne organe in organizacije, ki jim je izdano varnostno dovoljenje. Pri izvedbi inšpekcijskega nadzora na področju tajnih podatkov je bila izvedena podrobna kontrola nad izvajanjem in vodenjem evidenc (varnostnih)? dovoljenj za dostop do tajnih podatkov ter preverjanje izpolnjevanja pogojev, na podlagi katerih je organizacija prejela varnostno dovoljenje, preverjanje vzpostavljenega notranjega nadzora, preverjanje sistema določanja, označevanja in varovanja tajnih podatkov ter sistema dostopa do tajnih podatkov.

Inšpektorji IRSNZ so v letu 2016 opravili 13 inšpekcijskih nadzorov, v okviru katerih je bilo izvedenih 18 pregledov. V določenih primerih je šlo namreč za zelo obsežne nadzore, ki so trajali več dni zapored. V večini primerov so bile ugotovljene nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti, saj je bilo ugotovljeno, da zavezanci nimajo vzpostavljenih vseh predpisanih

prostorskih in organizacijskih pogojev za obravnavanje tajnih podatkov. Samo v 1 primeru je bil inšpekcijski postopek zaključen takoj na kraju, saj ni bilo ugotovljenih večjih nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti.

Bistvene kršitve in nepravilnosti so bile predvsem naslednje:

- pomanjkljivo vodene evidence zaposlenih, ki imajo dostop do tajnih podatkov;
- neizpolnjevanje predpisanih pogojev za obravnavanje tajnih podatkov stopnje tajnosti;
- ni bilo vzpostavljenih predpisanih prostorskih in organizacijskih pogojev za obravnavanje tajnih podatkov stopnje tajnosti ZAUPNO in TAJNO;
- dokumenti, ki vsebujejo tajne podatke so bili nepravilno označeni;
- pri dokumentih se ne izdeluje ocena možnih škodljivi posledic;
- nepravilno se vodi evidenca dovoljenj za dostop do tajnih podatkov;
- notranji akt, ki se ga vodi oziroma pripravi po 38. členu ZTP, je bil neustrezen oziroma ga zavezanec sploh ni imel.

Zaradi ugotovljenih kršitev je bil v desetih primerih uveden prekrškovni postopek, v vseh primerih pa je bil kršiteljem z odločbo o prekršku izrečen opomin.

4 Skupni inšpekcijski ukrepi, upravni postopki

V letu 2016 je bilo izrečenih skupaj 141 upravnih ukrepov in sicer je bila izdana 1 odločba o prepovedi opravljanja dejavnosti, poleg tega pa je bilo izdanih 22 odločb o odpravi nepravilnosti (ureditvene odločbe), izrečena so bila tudi upravna opozorila po ZIN in sicer v 118 primerih. Podrobni podatki v primerjavi s prejšnjimi leti so razvidni iz spodnje preglednice.

Preglednica 7: Število in struktura upravnih ukrepov po letih 2011-2016

UKREP	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Odločbe o prepovedi opravljanja dejavnosti	24	9	16	13	3	1
Odločbe o odpravi nepravilnosti (ureditvene odločbe)	80	65	69	57	32	22
Upravna opozorila po ZIN	152	104	369	125	253	118
Upravni ukrepi skupaj	256	178	454	195	288	141

Iz preglednice 7 je razvidno, da je bilo v letu 2016 manj upravnih ukrepov v primerjavi z letom 2015 (288), kar dodatno dokazuje, da se stanje na posameznih področjih, predvsem na zasebnem varovanju izboljšuje. To je vsekakor dober pokazatelj, saj podatki potrjujejo, da so zavezanci v nadzorih že takoj ali pa v postavljenem roku odpravili ugotovljene nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti.

Preglednica 8: Odločanje o upravnih zadevah na prvi stopnji po letih 2011-2016

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Število nerešenih upravnih zadev, prenesenih iz preteklega obdobja	41	146	126	107	611 ⁵	179
Število začelih upravnih zadev	453	318	502	563	634	669
Število ustavljenih upravnih postopkov	274	222	322	343	232	327

⁵Zaradi novega informacijskega sistema EUPP, ki naredi avtomatsko statistiko o upravnih zadevah, v katerih šteje upravne zadeve na osnovi klasifikacijskega znaka 061, prihaja do napačnega prikaza nerešenih zadev, saj se je v prvih letih dela inšpektorata uporabljalo isti klasifikacijski znak za upravne zadeve in hitri prekrškovni postopek. Na podlagi razpoložljivih podatkov ocenjujemo, da se giblje realna vrednost okoli 100.

Število upravnih zadev, rešenih v zakonitem roku	363	338	521	556	580	661
Skupno število nerešenih upravnih zadev ob koncu leta	135	126	107	118	659	187
Število prejetih pritožb	11	15	10	17	13	7
Število zavrženih pritožb na I. stopnji	0	0	0	2	0	1
Število nadomeščenih odločb z odločbo organa prve stopnje	1	0	0	0	1	3
Število rešenih pritožb na I. stopnji	1	15	0	6	1	4
Število pritožb, odstopljenih v reševanje organu II. stopnje	10	0	10	11	3	3

Iz preglednice 8 je razvidno, da se je število nerešenih upravnih zadev konstantno zmanjševalo vse do leta 2014. Tudi v letu 2015 lahko govorimo o zmanjšanju nerešenih zadev na število 100. Namreč nov informacijski sistem, ki je bil v IRSNZ uveden v letu 2015, všteta v stare prekrškovne zadeve tudi klasifikacijski znak 061, namreč v preteklem obdobju se je za upravne kot tudi prekrškovne zadeve uporabljal klasifikacijski znak 061. V letu 2016 se je število nerešenih zadev in zaostankov iz preteklih let še izboljšalo.

5 Skupni pregled prekrškovnih postopkov

Pri vodenju prekrškovnih zadev, je bilo v prekrškovnih postopkih v letu 2016 sprejetih skupaj 635 odločitev, od tega 443 odločb (209 glob od katerih jih je bilo 18 izrečenih s plačilnim nalogom in 234 opominov). Poleg tega je bilo izrečeno še 192 opozoril za storjen prekršek po ZP-1, od tega jih je bilo kar 152 izrečenih v okviru inšpekcijskih pregledov.

Preglednica 9: Statistika prekrškovnih sankcij po vrsti in po posameznih zakonih po letih 2012-2016 (opozorila niso vključena)

Pregled izrečenih sankcij, po zakonih – primerjava od 2012 do 2016															
	2012			2013			2014			2015			2016		
	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj	globa	opomin	skupaj
ZZasV	61	51	112	86	51	137	99	104	203	56	96	152	65	72	137
ZPPreb	72	79	151	116	57	173	65	65	130	81	59	140	62	49	111
Uredba ⁶	38	24	62	43	39	82	52	57	109	22	23	45	29	8	37
ZIN	14	6	20	17	10	27	27	2	29	16	2	18	29	1	30
ZVRK	8	20	28	3	51	54	15	3	18	0	0	0	3	1	4
ZEPI	2	0	2	28	3	31	6	8	14	3	3	6	2	0	2
Uredba ⁷	0	0	0	0	0	0	5	8	13	1	6	7	0	0	0
ZVSmuč	7	4	11	28	5	33	6	5	11	9	13	22	4	3	7
ZOro	14	5	19	10	0	10	2	8	10	8	5	13	3	2	5
ZDru	4	4	8	0	4	4	4	4	8	4	4	8	4	2	6
ZDD	0	0	0	2	5	7	3	2	5	2	4	6	0	4	4

⁶ Uredba o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah

⁷ Uredba o posebnih zahtevah za objekte, v katerih so eksplozivni ali pirotehnični izdelki

ZVPNPP	2	2	4	0	4	4	2	2	4	0	6	6	0	4	4
ZOlzk	1	2	3	2	3	5	1	1	2	0	0	0	3	2	5
ZLV	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0	0
ZIKS	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
ZPLD	1	0	1	3	0	3	1	0	1	0	0	0	0	1	1
ZVDZ	1	4	5	2	0	2	0	0	0	3	0	3	0	0	0
ZVCP	6	0	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZTP	16	4	20	2	1	3	0	0	0	0	5	5	0	10	10
Uredba ⁸	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0
Uredba ⁹	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0
Skupaj	247	205	452	340	232	572	289	271	560	209	234	443	204	159	363

Od skupaj 363 izrečenih sankcij, jih je bilo največ izrečenih na področju zasebnega varovanja, in sicer zaradi kršitev določb ZZasV-1 (65 glob in 72 opominov) in Uredbe o obveznem organiziranju službe varovanja na javnih prireditvah (29 glob in 8 opominov). Sledi število sankcij s področja Zakona o prijavi prebivališča (62 glob in 49 opominov).

Skupna višina izrečenih glob je znašala 334.441,29 EUR. Višina stroškov v prekrškovnih postopkih pa je znašala 35.430,09 EUR.

6 Zaključek

Rezultati dela kažejo, da je IRSNZ v letu 2016 nadaljeval z optimizacijo delovnih procesov, s čimer se je še izboljšala učinkovitost poslovanja.

Ocenjujemo, da je organ vse naloge iz svoje pristojnosti izvajal zelo uspešno na vseh področjih dela, ter da je hkrati dosegal cilje, v skladu s sprejetimi strateškimi usmeritvami in prioritetami. Slednje so bile usmerjene predvsem na področja, kjer bi lahko bila zaradi nespoštovanja predpisov neposredno ogrožena človeška življenja ali zdravje ljudi ali storjena večja materialna škoda. Statistični kazalci in drugi podatki potrjujejo, da je IRSNZ opravljal svoje delo učinkovito in v skladu s poslanstvom. Seveda je vseskozi prihajalo do različnih organizacijskih in vsebinskih težav, vendar je s pravočasnim zaznavanjem in pravilnim pristopom, vse težave sproti uspešno reševal in odpravljal.

mag. Mitja Perko
glavni inšpektor
inšpektor višji svetnik

⁸ Uredba o ukrepih pri uničevanju eksplozivov in pirotehničnih izdelkov

⁹ Uredba o obveznem organiziranju varovanja